

Goed georganiseerde sport als middel

Remedie tegen problemen met jongeren

De Haagse Sporttuin zorgt mede voor een leeg incidentenlogboek in de wijk. Om dat te realiseren wordt er in de Sporttuin gewerkt aan een heldere structuur en is er veel persoonlijke aandacht. Hierdoor groeit er een positief klimaat waarbij respect voor elkaar is en het aantal (orde) problemen tot een minimum beperkt is.

Door: Sebastiaan Nederhoed

Voormalig gymmeester van basisschool Het Startpunt, George van Hurck, wilde in de zomer graag buiten gymmen. Het dichtstbijzijnde plein was de meest geschikte plaats maar aangezien jongeren die rondhangen op het plein het gymles geven zowel met vervelende, provocerende opmerkingen als met fysieke narigheid onmogelijk maakten was dit geen optie.

De gymmeester liet het er niet bij zitten en opperde het plan om de verwaarloosde schooltuinen die achter de school lagen om te toveren tot het prachtige sportterrein dat het nu is en om tevens de combinatie te maken tussen schoolsport en wijk sport. Op deze wijze zou het sportterrein continu in gebruik zijn door kinderen in de Schilderswijk.

Na dit initiatief van George van Hurck is er door velen bijgedragen om dit project te doen slagen. Samen met George zijn alle collega's vakleerkrachten van de dichtstbijzijnde scholen bij elkaar gaan zitten voor het maken van een plan. Immers meerdere collega's hadden net als George de behoefte aan een goede buitenaccommodatie. Dit plan werd vervolgens gedeeld en waar nodig aangevuld door gesprekken met schooldirecties, gemeenteambtenaren, sportverenigingen en de wethouder van sport en onderwijs van de gemeente Den Haag. Dit alles heeft geleid tot de realisatie van de Haagse Sporttuin. Het is al bijna vijf jaar dé sportmogelijkheid in de Schilderswijk, waar in het verleden meer is geïnvesteerd in bakstenen dan in sportterreinen.

Midden in de Schilderswijk van Den Haag ligt tegenwoordig, ingesloten tussen huizen van drie verdiepingen hoog en een openbare basisschool, een multifunctioneel sportparadijs, de Haagse Sporttuin. Dit sportparadijs bestaat uit drie kunstgrasvelden ter grootte van een ruime gymzaal, een verhard veld met hetzelfde formaat, een klimwand met wel 15 routes en zowel de grote gymzaal als de kleutergymzaal van de school die na schooltijd ter beschikking staan.

Buitengym en naschoolse sport

Zoals aangegeven gaat het om een multifunctioneel sportterrein. Allereerst kan een gymdocent (meerdere gymdocenten van verschillende scholen in de omgeving) onder schooltijd gebruikmaken van de accommodatie voor zijn of haar gymlessen. Op mooie dagen wordt er dan door de gymdocenten goed met elkaar gecommuniceerd over wie welk veld gebruikt en welke materialen er nodig zijn. Er wordt zelfs af en toe wel eens gemixt. Van twee

Vroeg beginnen

scholen gaat bijvoorbeeld een halve groep samen voetballen, de andere kinderen gaan dan met elkaar slagballen. Halverwege de les wordt er qua activiteit gewisseld. Een mooie manier om kinderen van verschillende scholen met elkaar te laten bewegen. Onder schooltijd bestaat er door de accommodatie nu een mogelijkheid voor veel kinderen om veilig te kunnen buiten gymmen, met gebruik van al het denkbare materiaal.

Na schooltijd vindt er gedurende het hele jaar, een georganiseerd sportaanbod plaats waarbij trainers van veertien sportverenigingen gedurende een drietal periodes van tien weken sport aanbieden. Kinderen schrijven zich hiervoor in bij hun vakleerkracht op hun school. De vakleerkracht heeft combinatiefunctionarissen om een en ander op schoolniveau te coördineren en toe

Ook bij slecht weer

te zien op de aan- en afwezigheid van zijn/ haar leerlingen in de Haagse Sporttuin. Voor de sportvereniging, waarvan de trainer ook een combinatiefunctionaris is, is het een mooie mogelijkheid om de sport naar de wijk te brengen. Zij zien de Haagse Sporttuin als een soort dependance van de sportvereniging.

Voor wie is de Sporttuin?

Leerlingen van negen basisscholen kunnen sporten na schooltijd in de Haagse Sporttuin. Deze negen basisscholen zijn ondergebracht bij drie verschillende besturen. Van de negen basisscholen zijn er zijn zes openbare scholen, één Protestant Christelijke school, één Katholieke en één speciale basisschool. Gezamenlijk hebben deze scholen ongeveer 2500 leerlingen waarbij het op bijna alle scholen gaat om een leerlingenpopulatie bestaande uit ongeveer 90% Nederlandse kinderen van allochtone afkomst. Als een kind een bepaalde sport wil gaan beoefenen in de Haagse Sporttuin kan het terecht bij de vakleerkracht, die kan kijken of er nog ruimte voor betreffend kind is om deel te gaan nemen aan die sport. Als mogelijk legt de vakleerkracht dat vast op de beschikbare website voorzien van gegevens van het kind. Van alle kinderen die welkom zijn in de Sporttuin is op die manier voldoende bekend zoals waar ze wonen, hoe de ouders te bereiken zijn en of er misschien bijzonderheden zijn als suikerziekte, epileptische aanvallen of misschien wat gedragsproblemen. Zijn er meer gegevens nodig dan kan dat via de groepsleerkracht van deze leerling. De groepsleerkracht kan waar nodig extra informatie doorspelen aan de vakleerkracht. Dit is een heldere en duidelijke manier van communiceren en zorgt ervoor dat de leiding in de Haagse Sporttuin voldoende op de hoogte is ten aanzien van de deelnemende kinderen. Dat wij deze informatie hebben geeft niet alleen de leiding maar ook de kinderen een veilige gedachte. De kinderen zijn geen

individueel of nummertjes als ze komen sporten, maar ze hebben allemaal hun eigen naam die bij ons bekend is, elk kind wordt zo met de eigen naam aangesproken. In geval dat er problemen zouden ontstaan weten de kinderen ook dat er contact gelegd wordt met hun vakleerkracht, als nodig wordt een en ander teruggekoppeld zodat alle vakleerkrachten op de hoogte zijn van hoe het met de kinderen van hun school in de Haagse Sporttuin gaat. Dat is een goedwerkende stok 'achter de deur.'

Organisatie in de Haagse Sporttuin

Elke dag is er in de Sporttuin een beheerder aanwezig die toezicht houdt op de algehele veiligheid, maar ook de klussen als het onderhouden van de sporttuin, het schoonmaken van bijvoorbeeld de wc's, het opruimen van het materiaalhok en zelfs het zetten van overheerlijke koffie voor zijn rekening neemt.

Een 'supervisor' is een vakleerkracht van een van de negen scholen die op een vaste dag van de week de controle heeft. Hij of zij is de pedagogisch didactische

professional en zorgt vanuit die functie voor het opnemen van absentie, praat met kinderen die door een trainer even aan de kant gezet worden, een time out krijgen, en communiceert met ouders die in de Sporttuin komen en een vraag hebben.

De supervisor is in principe de hele tijd op de accommodatie aanwezig. Hij of zij coacht als nodig de trainers, houdt een preventief praatje met de kinderen die binnenkomen voor het tweede sportuur en lost kleine probleempjes op.

De lessen worden verzorgd door trainers van de verenigingen. Dit zijn mensen die goed zijn in hun sport en hebben vaak een Academie voor Lichamelijke Opvoeding, of een Sport en Bewegen achtergrond, of ze zijn in het bezit van een trainersdiploma. Voor de lessen die de trainers geven krijgt de vereniging een vergoeding vanuit de Sporttuin voor het inzetten van een trainer. Met deze vergoeding kan de vereniging de desbetreffende trainer weer belonen met een onkostenvergoeding.

De laatste jaren komen er steeds meer verenigingen in Den Haag die een combinatiefunctionaris in dienst hebben. Deze professional verzorgt dan zowel bij de vereniging als in het onderwijs als in de Haagse Sporttuin de lessen/trainingen. De combinatiefunctionaris geeft dus aansluitend aan school eerst twee uur training in de Sporttuin, gaat dan vervolgens naar de vereniging om ook daar trainingen te verzorgen. Tevens wordt deze professional ook ingezet om op de sportvereniging het kader verder op te leiden waardoor er weer meer trainers kunnen komen lesgeven in de Haagse Sporttuin.

Voor de overall leiding en organisatie is een combinatiefunctionaris aangesteld als projectleider. De taken van de projectleider zijn zeer divers, maar voor het gemak te omschrijven als 'de spin in het web.' Bijvoorbeeld is een belangrijke taak het onderhouden van

contacten met de vakleerkrachten, de verenigingen, de gemeente, de beheerders en de welzijnsorganisaties. Maar ook zorg dragen voor de programmering en regelgeving zijn taken die de projectleider toebehoren. Dit kan allemaal omdat betreffend persoon vrij is geroosterd van lesgevendende taken.

Incidentenlogboek en wat heeft de Sporttuin gebracht

In het verleden, nog voordat de Sporttuin kwam, was de Schilderswijk een beruchte wijk. Veel overlast veroorzaakt door jongeren die zich verveelden en daarmee het verkeerde voorbeeld gaven aan hun jongere broertjes en zusjes. Er was door de directie van de scholen vaak overleg met politie en met welzijn maar we konden met z'n allen niet veel aan de overlast doen. Dit resulteerde in een dik incidentenlogboek waar alle problemen in werden genoteerd. Problemen zoals bijvoorbeeld ingegooide ruiten, bekraste auto's, boze broers of vaders die op school kwamen maar ook zelfs juffen die fysiek bedreigd werden. Het ging niet goed in de wijk, er was zelfs camerabewaking voor het buurthuis nodig. Die camerabewaking werd onder toezicht van een mobiele eenheidteam geïnstalleerd! Dit ter illustratie van hoe het was.

Maar toen kwam er een mogelijkheid voor de jeugd om in plaats van je te vervelen op het grote plein, je in te schrijven voor sportclinics. Ook voor de jeugd die net van de basisschool af was maar in ieder geval voor de broertjes en zusjes die wel op de basisschool zaten. Het enige dat we wilden weten was je naam en adres zodat we wisten wie er binnen kwam sporten.

Dit sloeg aan. In het begin kon er gesport worden onder leiding van een ervaren Marokkaanse trainer die goed in de gaten hield wie er bij elkaar in een team konden en wie daar wat meer moeite mee had. Omgaan met verlies en winst werd goed gekanaliseerd en als er problemen waren dan werden die uitgesproken voordat de Sporttuin weer verlaten werd.

Er kwam meer structuur; als je je ingeschreven had moest je op tijd aanwezig zijn, petjes gaan af, juiste sportkleding aan hebben, en wellicht het meest wezenlijke je hebt respect voor elkaar en voor de trainer. Dit waren een aantal voor iedereen geldende regels, maar de jongeren gingen de Sporttuin en de heldere regels, hun regels waarderen. De Sporttuin was eigenlijk wel okay en werd

iets van hun. Iets dat van jou is daar ga je met respect mee om. Een trainer die gave dingen voor jou regelt wordt in een boze bui best eens voor iets onaardigs uitgemaakt, maar na een goed persoonlijk gesprek wordt er altijd met een gemeend excuus afscheid genomen.

Dit alles resulteerde in dat er op dit moment geen incidentenlogboek meer nodig is. Is dat de verdienste van het sportaanbod van de Haagse Sporttuin waar gewerkt wordt met heldere regels, toegepast door alle leidinggevendenden, en door het feit dat de trainers en andere leiding veel persoonlijke aandacht geven aan de kinderen?

Sleutels tot het succes

Die positieve sfeer die er in de Haagse Sporttuin is wordt gecreëerd door iedereen die werkt in de sporttuin. Het zijn allemaal mensen die weten wat ze doen en een klein beetje dorpsgek zijn. En door net dat beetje extra, dat extra praatje met een van de kinderen of net dat kind even aandacht geven als je ziet dat hij of zij dat nodig heeft. Daarnaast worden de regels door iedereen hetzelfde gehanteerd en er is in principe niet van de regels af te wijken, regel is regel daar houd je je aan!

Heel af en toe moet er dus ingegrepen worden. Laatst nog bij het kraantje. Het was prachtig weer, iets te warm eigenlijk om je in te spannen. 25 Jongens wilden na afloop van een uurtje voetbal graag een slok water drinken. Logischerwijs kan dit natuurlijk met één kraantje niet tegelijk. Hier dachten de jongens echter een beetje anders over. Toen ze hier door een trainer op werden aangesproken dacht een van de jongens dat hij hier wel een grote mond over mocht geven. Uiteraard werd dat niet getolereerd en hij kreeg de boodschap in het bijzijn van de gehele groep dat hij mocht kiezen: of je gaat nu weg met je grote mond, of je gedraagt je en sluit nu achteraan in de rij en wacht gewoon op je beurt. Nadat hij zijn excuses had aangeboden koos hij voor de laatste optie.

Het is vooral de duidelijkheid die deze kinderen ook van thuis gewend zijn. Als wij naast die duidelijkheid in de sporttuin ook nog dat stukje persoonlijke aandacht kunnen geven door af en toe eens te vragen hoe het gaat en of ze nog wat leuks gedaan hebben in het weekend, dan wordt het klimaat een positief sportklimaat waar weinig problemen in voorkomen. Als er dan iets mis gaat is het voor iedereen helder en ook geaccepteerd dat het gelijk wordt gecorrigeerd en waar nodig wordt er nog het een en ander gecommuniceerd.

Over enkele maanden bestaat de Sporttuin vijf jaar. Kinderen die het eerste jaar van de Sporttuin in groep 8 zaten zijn nu zelf 17, 18 jaar oud en komen nog regelmatig hun jongere broertje of zusje halen. Bij binnenkomst wordt dan de beheerder gegroet, krijgt de supervisor een hand en wordt een kort praatje met hun oude trainer gemaakt. Men kent elkaar, praat veel met elkaar en respecteert elkaar. Zij weten wat de regels zijn en dat als je iets netjes vraagt er eigenlijk best wel veel mag. Wij weten dat ze Mohammed, Sertan of Yesmina heten en noemen hen bij hun naam als we vragen hoe het met ze gaat. Respect eisen maar vooral ook terug geven doet wonderen in de Schilderswijk.

Foto's gemaakt door: Sebastiaan Nederhoed

Sebastiaan Nederhoed is Projectleider Haagse Sporttuin

sebastiaan@sporttuin.nl

www.haagsesporttuin.nl